

Een medaille voor Leroy

Een medaille voor Leroy

Michael Morpurgo

GEÏLLUSTREERD DOOR MICHAEL FOREMAN

Aerial Media Company

© 2012 Tekst: Michael Morpurgo
© 2012 Illustraties binnenwerk: Michael Foreman
© 2013 Oorspronkelijke uitgever: HarperCollins Children's Books, a division of HarperCollins Publishers Ltd.
© 2016 Nederlandstalige uitgave: Aerial Media Company bv, Tiel

1ste druk

Omslagontwerp: HarperCollinsPublishers
© WireImage/Getty Images (Lance Corporal Johnson Beharry)
© Lordprice Collection/Alamy (Play the Greater Game poster)
© Image Courtesy of The Advertising Archives (Red Cross poster)
Photograph (Walter Tull) by kind permission of Pat Justad
Opmaak: Teo van Gerwen Design
Vertaling: Hanneke van Soest

www.michaelmorpurgo.com
www.aerialmediacom.nl
www.facebook.com/Aerialmediacompany

ISBN 978-94-026-0161-9
NUR 283

Dit boek is ook leverbaar als e-book: ISBN 978-94-026-0162-6

Blijf op de hoogte van het laatste nieuws over onze producten en auteurs!
Schrijf je in op onze nieuwsbrief op www.aerialmediacom.nl.

Aerial Media Company bv.
Postbus 6088
4000 HB Tiel

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 Auteurswet 1912, juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB, Hoofddorp).

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

VOOR LUITENANT WALTER TULL

1888-1918

2 maart 2012

Christine pakte mijn hand vast. Nu puntje bij paaltje kwam, wist ik niet meer precies wat we daar op die heuvel in België deden. Waren we gekomen om het verleden te begraven, een onrecht te herstellen of simpelweg om onze laatste eer te bewijzen?

En voor wie deden we het eigenlijk? Voor onszelf? Voor papa en mama? Voor tante Sneeuwkllokje en tante Foei? Of toch voor opa Leroy?

Wat we wel wisten, was dat het in dit veld gebeurd moest zijn – dat hadden we kunnen afleiden uit de kaarten. En ook dat opa Leroy de aanval had geleid. Maar waar was het precies gebeurd? In de buurt van de heuveltop, vlak bij de bosrand? Mogelijk. Of toch dichterbij de boerderijen? Misschien. We hadden gewoon te weinig aanknopingspunten.

Jasper was ons vooruit gerend en snuffelde rond bij een omgevallen boom aan de rand van het bos. Maar meteen rende hij alweer verder, neus aan de grond. Hij volgde een spoor langs de rij bomen boven op de heuvel.

‘We doen het op de plek waar Jasper blijft staan,’ zei ik. ‘Als dat al ooit gebeurt. Of waar hij gaat zitten om uit te rusten. Goed?’

Poedel

Ik groeide op in de jaren veertig in Londen, net na de oorlog. Toen ik nog een jongen was, werd ik door mijn vrienden Poedel genoemd. Dat vond ik niet zo erg. Natuurlijk had ik liever gehad dat ze me Michael noemden – dat is mijn echte naam – maar dat deden ze bijna nooit.

Ik had geen vader, tenminste niet een vader die ik heb gekend. Maar ook dat vond ik niet zo erg. Wat je niet kent, mis je niet. En geen vader hebben had ook voordelen, want het

maakte me anders. Bijna al mijn schoolvriendjes hadden twee ouders, en sommige zelfs drie of vier, als je de stiefouders meerekent. Ik had maar één ouder, mama, en ook geen broers of zussen. Dat maakte me speciaal, en ik vond het fijn om me speciaal te voelen.

Mama was Française. Ze sprak Engels alsof het Frans was, met veel handgebaren en passie in haar stem en ogen. Thuis spraken we meestal Frans. Daar stond ze op, want ze wilde dat ik ‘in beide talen zou dromen’, zoals ze het noemde. Dat deed ik, en doe ik nog steeds. Maar daarom is mama wel altijd Engels met een Frans accent blijven spreken. Als ze me dan van school kwam halen, wat ze heel soms deed, was ik trots op haar ‘Fransheid’. Ze praatte anders dan de andere moeders, en met haar donkere haar en olijfbuine huid zag ze er ook anders uit. We hadden een boek op school over grote helden en heldinnen, en mama leek precies op Jeanne d’Arc in dat boek, alleen een beetje ouder.

Dat ik half Frans was had ook nadelen. Ik werd dus vaak Poedel genoemd. Niet alleen omdat ik er zelf ook een beetje Frans uitzag, maar ook omdat ik zwart kroeshaar had. Volgens mama komen poedels oorspronkelijk

uit Frankrijk en vinden Engelsen het een typisch Franse hond. Zelfs zij noemde me soms ‘mijn kleine poedel’. Maar dat had ik toch liever dan dat ze me *mon petit chou* – schattebout – noemde, haar favoriete koosnaampje voor mij. Behalve Poedel had ik op school nog andere bijnamen, zoals Kikker. In die tijd werden Fransen vaak Kikkers genoemd. Dat vond ik niet zo leuk, maar mama zei dat ik me er niets van moest aantrekken. ‘Dat zeggen ze alleen omdat ze denken dat wij de hele dag kikkerbil-letjes eten. Als ze je plagen, zeg je maar gewoon “Ros-bief” terug. Zo noemen wij Fransen de Engelsen.’

Dus dat deed ik. Maar dat vonden ze juist leuk, en ze lachten erom. Het werd zelfs een soort grap bij ons op school – we hadden met voetballen op het schoolplein teams die de Rosbiefs en de Kikkers heetten. Maar na verloop van tijd was ik Engels genoeg om erbij te horen en door de andere leerlingen te worden geaccepteerd. Misschien kon het me daarom niet zoveel schelen hoe ze me noemden, omdat het voor de grap was. Nou ja, meestal dan.

Op de een of andere manier wist bijna iedereen op school of in mijn straat wat er met mijn vader was ge-

beurd. Ik snapte niet hoe dat kon, want ik praatte er nooit over. Het leek wel of iedereen wist waarom mama altijd alleen was: op het schoolplein, bij de opvoering van het kerstspel, op de voetbalclub – allemaal wisten ze dat mijn vader was gesneuveld in de Tweede Wereldoorlog. Als er in mijn bijzijn over de oorlog werd gepraat – en dat gebeurde nogal eens in mijn jeugd – begonnen mensen altijd op respectvolle, bijna eerbiedige toon te fluisteren en keken ze vol bewondering en medeleven in mijn richting. Soms leek het wel of ze jaloers op me waren, terwijl ik net zo weinig over mijn vader wist als zij. Maar ik genoot van hun bewondering, en stiekem ook wel een beetje van hun jaloezie.

Het enige wat mama me over mijn vader had verteld was dat hij Roy heette, dat hij Spitfire-piloot was bij de RAF (kapitein-vlieger) en dat hij in de zomer van 1940 was neergeschoten boven het Kanaal. Ze waren pas een halfjaar getrouwd toen het gebeurde. ‘Zes maanden, twee weken en één dag,’ zei ze dan, want daarin was ze altijd heel precies. Hij was als baby geadopteerd door zijn tantes, nadat hun zus, zijn moeder, was omgekomen bij een

Zeppelin-bombardement op Londen. Vandaar dat hij was opgegroeid bij zijn tantes aan de kust in Folkestone, Kent, en daar naar school was gegaan. Hij was tweeëntwintig toen hij stierf, zei ze.

Dat was alles wat ik over hem wist, of in elk geval alles wat ze me wilde vertellen. Hoe vaak ik ook naar hem vroeg, en dat was vaak, vooral toen ik ouder werd, veel meer dan dat kreeg ik niet te horen. Nu ik ouder ben, begrijp ik hoe moeilijk het voor haar geweest moet zijn om over hem te praten, maar toen was ik vooral verdrietig en zelfs een beetje boos. Hij was toch mijn vader? Ik had het gevoel dat ze hem voor zichzelf wilde houden. Soms, na een voetbalwedstrijd, of wanneer ik naar de kruidenier op de hoek was gerend om een boodschap te doen voor onze oude buurvrouw, Ma Merritt, zei mama dingen als: ‘Je papa zou heel trots op je zijn geweest. Ik wou dat hij je had gekend.’ Maar dat was alles. Ze vertelde me niets over papa zelf, zodat ik me maar moeilijk kon voorstellen wat voor iemand hij was geweest.

Soms, op zijn sterfdag of tijdens de dodenherdenking, was ze zo verdrietig dat ze mij haar fotoalbum liet zien. Dan kwamen de tranen en bladerde ze door het

boek zonder een woord te zeggen. Ik wist dat ik beter niets kon vragen. Als ik dan naar papa keek op die foto's, en hij keek terug naar mij, dan miste ik hem en wou ik dat ik hem had gekend. Maar als ik heel eerlijk ben, deed het altijd maar heel eventjes pijn en vroeg ik me vooral af wie hij was. Ik probeerde me verdrietig te voelen, maar dat lukte niet. Hij bleef toch een gezicht op een foto voor mij. En daar voelde ik me dan weer schuldig over. Dat ik niet verdrietig was, bedoel ik. Want als ik met mama meehuilde – en dat deed ik soms als ik in dat album keek – dan huilde ik alleen omdat het háár zoveel verdriet deed.

Als kleine jongen hoorde ik mama soms 's avonds huilen in haar slaapkamer. Dan ging ik naar haar toe en kroop bij haar in bed. Meestal zei ze niets en hield ze me alleen maar stevig vast. Op dat soort momenten had ik het gevoel dat ze me meer over hem wilde vertellen. Maar hoe graag ik ook over papa wilde praten, ik durfde het niet, omdat ik bang was dat ze nog verdrietiger zou worden. Dan liet ik de kans voorbijgaan en nam me voor er een andere keer over te beginnen. Maar zodra ik dat deed, klapte ze dicht of veranderde ze van onderwerp –

daar was ze heel goed in. Wat ik toen niet begreep, was dat het verlies nog te veel pijn deed, dat haar herinneringen nog te vers waren. Of misschien hield ze haar verdriet voor zichzelf om mij te beschermen en me niet van streek te maken. Ik wist alleen dat ik meer over hem wilde weten en dat zij het me niet wilde vertellen.

Papa's medaille

Na verloop van tijd begon mama wat meer en makkelijker over papa te praten, maar alleen omdat ik haar bleef lastigvallen met mijn vragen. Ik herinner me dat we aan het verhuizen waren – van Philbeach Gardens 83 in Londen naar nummer 24 verderop in de straat, vlak bij Earls Court – en dat de bodem uit de doos viel waarmee ik in ons nieuwe huis naar boven liep. De inhoud rolde over de trap naar beneden. Toen ik de spullen begon op te rapen, kwam ik een

zilveren medaille met een blauwwit lintje eraan tegen. Ik vermoedde dat hij van papa was geweest en vroeg aan mama waarvoor hij die had gekregen.

‘Voor moed,’ vertelde ze me. ‘Je papa was heel moedig. Net als al die andere gevechtspiloten.’ En toen zei ze: ‘De medaille was van hem, dus nu is hij van jou. Je mag hem hebben, als je wilt.’

Vanaf die dag bewaarde ik papa's zilveren medaille op de schoorsteenmantel in mijn slaapkamer, naast mijn voetbalprijzen. Ik keek er vaak naar en soms, wanneer ik een voetbalwedstrijd had of een dictee op school, raakte ik hem even aan, omdat ik hoopte dat het me geluk zou brengen. Heel af en toe spelde ik hem zelfs op. Dan keek ik naar mezelf in de spiegel en vroeg me af of ik net zo moedig zou zijn geweest als hij. Pas veel later, na nog langer zeuren, ontdekte ik dat het niet de enige medaille was die papa voor moed had gekregen.

Mama en ik reden op een Nieuwjaarsochtend naar Folkestone om een bezoekje te brengen aan de tantes – die we tante Foei en tante Sneeuwkllokje noemden – toen ze me vertelde dat tante Sneeuwkllokje papa's andere medailles had.